

Πύρρων οἶνει ἐκφωνῶν, ὅτι οἱ τὴν σήμερον οὕτω καταθροῦνθέντες φιλόσοφοι οὐδὲν γινώσκουσι καὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπέχῃσι περὶ παντὸς ζητήματος, μέχρις οὗ ἀποκαθαράντες ἑαυτοὺς παντὸς προγενεστέρου ῥήπου, γίνωσιν ἱκανοὶ νὰ ἐκφέρωσιν ὑγιεῖς φιλοσοφικὰς ἀρχάς. Συνεῖδε λοιπὸν ὁ Πύρρων ὅτι ὁ νοῦς τῆς φιλοσοφούσης Ἑλλάδος εἶχεν ἀπαυδῆσει καὶ προέτεινε τὸν ὕπνον ὡς μόνον φάρμακον, δι' οὗ ἠδύνατο νὰ παύσῃ ἡ ἐξακολουθοῦσα αὐθαδέστερον εἰρωνεῖα τῆς λογικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὅ,τι δὲ εἶπεν ὁ Ἠλείος οὗτος φιλόσοφος, ἐγένετο ὀλίγῳ βραδύτερον· διότι μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πύρρωνος ἐσθῆθησαν σχεδὸν αἱ φωναὶ τῶν φιλοσόφων, ἐπὶ πᾶσι μετὰ ταῦτα τὸ ζοφερόν τοῦ Μεσαίωνος σκότος, καθ' ὃ ἐξηκολούθει ἔτι κοιμώμενος ὁ φιλοσοφικὸς νοῦς, καὶ μόλις κατὰ τὰ τέλη τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων χρόνων καὶ τὸ λυκαυγὲς τῶν νεωτέρων ἐξύπνησεν ἀναζητῶν ὁδὸν ἀσφαλεστέραν. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἀφεύκτως θὰ προήρχετο ἐξ αὐτῆς τῆς ῥοῆς τῶν πραγμάτων καὶ οὐδαμῶς βεβαίως ἐπ' αὐτοῦ ἐπέδρασεν ἡ φιλοσοφία τοῦ Πύρρωνος, ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε τὸ προεῖδεν ὁ Πύρρων καὶ προητοίμασεν ἴσως ἐν μέρει τὰ πνεύματα εἰς τὸ ἀφευκτὸν ἐκεῖνο ἀποτέλεσμα· ὡς πρὸς τοῦτο τὴν Πυρρῶνειον διδασκαλίαν δύναται τις νὰ καλέσῃ ὅπσιον τῆς φιλοσοφίας. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως περιέχει ὀρθὰ τινα ἡ αἵρεσις τοῦ Πύρρωνος· διότι ἡ περὶ τῶν πραγμάτων ἀμφισβησία, ἡ ἐποχὴ τῶν Πυρρῶνείων, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον εὐχερῶς περιεφρόνουν οἱ λοιποὶ φιλόσοφοι τῶν χρόνων ἐκείνων, εἶνε ἰδέα, ἣτις οὐχὶ σπανίως κηρύττεται καὶ παρὰ τῶν νεωτέρων φιλοσόφων· ὁ Καρτέσιος (Descartes), καὶ περ πολὺν ἐπιδειξάμενος νοῦν ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, πολλάκις ὡμολόγησε τὴν ἀβεβαιότητα, ἣν ἔχει περὶ τῶν παρ' αὐτοῦ διδαχθέντων. Ὁ Κάντιος, εἰς τῶν μεγάλων ἀναμορφωτῶν τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Κριτικὴ τοῦ καθαροῦ λόγου* φαίνεται ἀληθῆς τοῦ Πύρρωνος ὁπαδός· πάντες δὲ σχεδὸν οἱ διακεκριμένοι φιλόσοφοι τῶν νεωτέρων χρόνων προτάττουσι τὸ ἐπέχειν εἰς τὰ πλεῖστα καὶ σπουδαιότατα ζητήματα τῆς μεταφυσικῆς· ταῦτα ἀποδει-

κνύουσιν, ὅτι ἡ ἀπόλυτος ἀλήθεια δὲν δύναται νὰ διαγνωσθῇ σαφῶς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὃν αἱ ὑπάρχουσαι ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ ἀδυναμίαι πρέπει νὰ ὑποδεικνύωσιν ἀμφισβησίαν περὶ τὴν λύσιν τῶν δυσχερῶν ζητημάτων. Τὸ αὐτὸ ποιητικώτερον ἐξεφράσθη ὁ Victor Hugo εἰπὼν:

Tout corps entraine son ombre, et tout  
[esprit son doute.

Νομίζομεν δὲ ὅτι τὸ στοιχεῖον τοῦτο τῆς ἀληθείας, τὸ ἐνυπάρχον ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τοῦ Πύρρωνος, ἱκανὸν ἐστὶ νὰ καταδείξῃ τὴν πλάνην τῶν διαδιδόντων, ὅτι ἡ Πυρρῶνειος αἵρεσις ἦν παροδικὸν φαινόμενον, οὐδεμίαν ἐπίδρασιν σχὼν ἐπὶ τῆς προόδου τῆς φιλοσοφίας.

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ.

## ΜΟΥΣΙΚΗ.

### ΒΙΟΣ ΒΕΛΛΙΝΗ.

(Τέλος· ἴδε φυλλ. Γ'. σελ. 72-76).

### III

Μετὰ τὸν θρίαμβον τοῦτον ὁ Βελλίνης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προσφιλῆ αὐτῷ πόλιν τὸ Μεδιόλανον, ὅπου μόλις φθὰς προσεβλήθη ἐπικινδύνως ὑπὸ δεινῆς νόσου, ἀλλ' εὐτυχῶς ἀνέρρωσε καὶ πάλιν ἐπεδόθη εἰς τὰς πολυτίμους αὐτοῦ ἐργασίας. Ὁ φιλότιμος διευθυντὴς τοῦ θεάτρου Carcano, ὑποχρεώσας ἤδη τὸν Δονιζέτην νὰ προσφέρῃ νέον διὰ τὸ θέατρον τοῦτο μελόδραμα τὴν Anna Bolena, συνηλλάχθη καὶ μετὰ τοῦ Βελλίνη, ὅπως ἕτερον νέον μελόδραμα προμηθευθῇ. Ὁ Βελλίνης ἐξέλεξεν ὡς κείμενον ὡραῖόν τι δράμα τοῦ Ῥωμάνη, τὴν *Γ' πνοῦσάτιδα* (Sonnambulu), εἰς δὲ τὴν μελοποιίαν ταύτης κατεγίνετο διατρίβων εἰς τὰ περίχτερπνὰ χωρία.



Τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἔργον ἀποτελεῖ οὐ-  
τως εἶπειν τὴν ἡχὴ τῶν παρελθόντων αὐ-  
τοῦ παθημάτων καὶ ἀλγηδόνων· διότι ὁ  
Βελλίνης, καὶ περ οὐδέποτε ἀπολέσας τὴν  
εὐνοίαν τῶν γυναικῶν δια τὴν ὡραίαν αὐ-  
τοῦ φυσιογνωμίαν, εἶχε ποτε ἐμμανῶς ἐρω-  
τευθῆ, μόλις ἐξελθὼν τῆς σχολῆς, ὡραίας τι-  
νὸς νεάνιδος, ἀλλ' ὁ ἔρως τοῦ σκληρῶς ἐν  
μέσῳ ἀπεκόπη διὰ τὴν δυστροπίαν τῶν γο-  
νέων τῆς κόρης· ἡ ἀνάμνησις λοιπὸν αὕτη  
τοῦ πρώτου καὶ ἀληθοῦς ἔρωτος συνεκίνησε  
αὐτὸν σφοδρῶς κατὰ τὴν μελοποιίαν τῆς  
Ἰπποδάμιδος, τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ-  
του, ἐν ᾧ διαλάμπει ἡ συνήθης τῷ μου-  
σουργῷ ἀπλότης καὶ φυσικότης τῶν αἰσθη-  
μάτων, ἡ ἐντελής ἐξεικόνισις τῶν χαρακτή-  
ρων τῶν διαφόρων προσώπων καὶ ὁ μεγαλ-  
χολικός ἐκεῖνος τόπος, ὅστις κινεῖ τὴν  
καρδίαν τοῦ ἀκροατοῦ εἰς δάκρυα. Ὁ νεώ-  
τατα συγγραψας τὴν βιογραφίαν τοῦ Βελ-  
λίνης Arthur Pougin, παρ' οὗ τὰ πλεῖστα  
τῆς παρούσης βιογραφίας ἠρavnίσθημεν, οὕτω  
πως ἐκφράζεται περὶ τοῦ ἀριστουργήματος  
τούτου. « Οἵαιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ μορ-  
φαί, ὥς κατὰ τοῦ Βελλίνης δύναται τις νὰ  
ἐκτοξεύσῃ ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν  
τοῦ μελοδράματος καὶ τὴν συνοργάνωσιν,  
εἶνε οὐχ ἥττον ἀληθέστατον διὰ πάντα εἰ-  
λικρινῆ ἀριστοτέχνην καὶ πάντα ἐραστὴν  
τοῦ καλοῦ καὶ συγκινούμενον εἰς ἡχοὺς, ἀ-  
λήθειαν καὶ πάθος ἐκφράζοντας, ὅτι τὸ με-  
λόδραμα τοῦτο εἶνε ἀληθὲς ἀριστούργημα.  
Ἐγὼ τοῦλάχιστον εἶμαι προθυμότερος νὰ  
συγχωρήσω τὰ δευτερεύοντα ἐλαττώματα  
ἔργου, ὅταν τοῦτο μὲ συγκινῇ βαθέως καὶ  
μέχρι δακρύων. Πού ἀλλαχοῦ δύναται τις  
νὰ εὕρῃ ἐκφρασίαν ἀκριβεστέραν, λεπτότητα  
μεῖζονα αἰσθημάτων, χάριν οὕτως ἐξηρη-  
μέντην, συγκίνησιν πλεον λυπηρὰν καὶ δρι-  
μεῖαν καὶ πάθος οὕτως ὀρμητικόν ; . . . Ὁ-  
μολογῶ ὅτι κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἔργον τοῦ Βελ-  
λίνης ὑπερτερεῖ τὴν *Sonnambula*· ἀναντιρ-  
ρήτως ἐν τῇ *Νόρμα* τὸ ὕψος τοῦ Βελλίνης  
καθίσταται μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἐρρω-  
μανέστερον, οἱ *Καθαρισταί* (*Puritani*) ἀπο-  
δεικνύουσι μεγάλην πρόδον ὡς πρὸς τὴν  
δραματικὴν πλοκήν καὶ τὴν ἐπιμελελημένην  
ἐξωτερικὴν μορφήν· ἀλλ' οὐδὲν μὲ θέλγει,  
οὐδὲ μὲ συγκινεῖ βαθύτερον τοῦ εἰδυλλίου

τούτου, ἐξαισίαν χάριτα καὶ τερπνότητα  
κεκτημένου, ὅπερ ἐνίοτε μετατρέπεται εἰς  
ἐλεγείον, ἀλλὰ σταματᾷ πάντοτε ἐπὶ τοῦ  
ἐδάφους τοῦ κυρίως λεγομένου δράματος,  
οἶοναὶ ἐκπληττόμενον διὰ τὰς συνεπείας, ὥς  
ἤθελε συνεπιφέρει ἡ μετάδοσις αὐτοῦ εἰς τὸν  
κύκλον τῆς καθαρᾶς τραγωδίας. »

Ἡ *Sonnambula* παρεστάθη κατὰ πρῶτον  
τὴν 6 Μαΐου 1834 μετ' ἐπιτυχίας ὑπερ-  
βολικῆς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀριστο-  
τεχνῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς περιωνύμου  
*Pasta* καὶ τῶν *Rubini* καὶ *Tambourini* ὡς  
κυριωτέρων προσώπων. Αἱ γλυκεῖαι μελω-  
δίαὶ αὐτῆς εἰσέτι ἀντηχοῦσιν καὶ εἰς τῶν  
δύο κόσμων τὰ θεάτρα θαυμαζόμεναι, οἱ δὲ  
πλεῖστοι γινώσκουσιν αὐτὰς ἐκ στήθους.

Ἀμέσως μετὰ ταῦτα συνεφώνησεν ὁ ἐν-  
δοξος Βελλίνης ἀντὶ τριῶν καὶ πλέον ἔσως  
χιλιάδων δουκάτων νὰ προσφέρῃ νεώτερον  
προῖον τῆς γλυκείας αὐτοῦ καὶ περιζήτητου  
τέχνης εἰς τὸ ἕτερον θέατρον τοῦ Μεδολά-  
νου τὴν *Scala*, ὅπου τοσοῦτον κρότον ἐνε-  
ποίησαν τὰ πρῶτα τοῦ μουσουργοῦ ἔργα, ὁ  
*Πειρατής* καὶ ἡ *Straniera*. Ἡ *Νόρμα* ἐ-  
κυφορεῖτο ὑπὸ αἰσίους οἰωνοῦς καὶ μετὰ  
ἐννέα καὶ ἡμισυ μῆνας ἀπὸ τῆς πρώτης πα-  
ραστάσεως τῆς *Ἰπποδάμιδος*, ἦτοι τὴν 26  
Δεκ. 1834, παρίστατο καὶ αὕτη ἐν τῷ εἰ-  
ρημένῳ θεάτρῳ. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ πι-  
στεύσῃ ὅτι τὸ παθητικώτατον τοῦτο μελό-  
δραμα, ἡ *Νόρμα* αὕτη, ἡ τοσοῦτον φη-  
μισθεῖσα καὶ τοσοῦτον ἀγαπωμένη παρὰ  
τοῦ Βελλίνης, ἔμελλε ν' ἀκουσθῇ μετὰ με-  
γίστης ψυχράτης, οὐ μόνον κατὰ τὴν πρῶ-  
την, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν δευτέραν καὶ κα-  
τὰ τὴν τρίτην παράστασιν. Ὁ δυστυχὴς  
Βελλίνης ἀπροκαλύπτως ἐφάνερονεν εἰς τοὺς  
φίλους τοῦ τὴν λύπην του, καὶ ὁ Πακίνης,  
εἰς τῶν στενωτέρων φίλων του, μαρτυρεῖ ὅτι  
καὶ κλαίοντα πολλάκις τὸν εἶδε διὰ τὴν  
φοβερὰν αὐτὴν ἀποτυχίαν (*fiasco*). Ἀλλ' ἐπὶ  
τέλους ἀνεγνώρισε τὸ κοινὸν τὴν ἀπάτην  
του καὶ ὁ Βελλίνης ἐθριάμβευσε πλέον ἢ  
ὅσον ἤλπιζε.

Μετὰ πόσης δὲ φροντίδος ἐπεχειρήσθη  
ὁ Βελλίνης τὴν *Νόρμα*, ἀποδεικνύει ἡ  
γλυκεῖα καὶ περιπαθὴς προσευχὴ *Casta*  
*dina*, τὴν ὅποیان ὀκτάκις διαφόρως ἐμελο-  
ποίησε καὶ ὀκτάκις τὸν χάρτην διέσχισε,



ἐφ' οὗ ἔγραφε, μόλις δὲ τὴν ἐννάτην φορὰν ἠδυνήθη νὰ ἐμπνευσθῇ ἐπιτυχῶς καὶ νὰ γράψῃ τὸ πασίγνωστον τοῦτο μέλος· παρ' ὀλίγον δὲ ἤθελε μεταβάλλει καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἀλογον ἐπιμονὴν τῆς πρωταγωνιστρίας Pasta ἰσχυριζομένης, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπερικήσῃ τὰς δυσκολίας τῆς ὥδης ταύτης, ἐὰν μὴ ἐπειθε τὴν ἰδιότροπον ἐκείνην αἰδὼν, ὥστε ἐπὶ μίαν τοῦλάχιστον ἐβδομάδα, ἅπαξ καθ' ἐκάστην, νὰ μελετᾷ τὴν ὥραιαν ταύτην προσευχὴν, ἣν αὐτὸς ἐξέμαθε καλῶς καὶ ἐξ ἧς πολλὰς ἐδρέψατο ἐπευφημίας.

Ἡ *Νόρμα* πραγματικὴν πρόοδον παρίστα ἐν τῷ τρόπῳ τοῦ συνθέτειν. Μετὰ μείζονος ἀναντιρρήτως μεγαλοπρεπείας καὶ δυνάμεως ἠρμήνευσεν ἤδη ὁ Βελλίνης τὸ δράμα τοῦτο τοῦ 'Ρωμάνη' ἡ γλυκύτης καὶ ἡ μελαγχολία, αἵτινες μέχρι τοῦδε ἐχαρακτήριζον τὰ ἔργα τοῦ Σικελοῦ μουσουργοῦ, μετετράπησαν εἰς περιπάθειαν ἀληθῆ, ἐκφραζομένην ἐνίοτε διὰ τολμηρῶν ἀλμάτων· οἱ χοροὶ ἔχουσιν πεπλατυμένον καὶ ἔντονον, τὸ ἀπαγγελτικὸν (*recitativo*) καθαρώτερον καὶ κρεῖττον τετονισμέον παρίσταται· μόνον ἴσως καὶ πάλιν ἔπαισε περιορισθεὶς εἰς τὴν ἥκιστα ἔντεχον σύνδεσιν τῶν μελωδιῶν, καὶ μὴ ἐπιδειξάμενος πολλὴν ποικιλίαν ἐν τῇ προσῳδίᾳ· ἀλλὰ, χάρις εἰς τὴν λαμπρὰν τοῦ Βελλίνη φαντασίαν καὶ τὴν ἐξειδικασμένην αὐτῷ ἀκρίβειαν εἰς τὴν μεθρημίνευσιν τῶν ποιητικῶν ἰδεῶν, εὐρῆκεν ἐμπνεύσεις εὐγενεῖς, μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἀξίας καθ' ὅλα τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ ἐπραγματεύθη. Διὰ τοῦτο ἡ *Νόρμα* αἰετοῦτε θέλει λογισθῇ ὡς μία τῶν ὡραιότερων καὶ καθαρωτέρων ἐκφράσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἐξόχου τούτου ἔργου ὁ Βελλίνης ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς προσφιλεῖς αὐτῷ συγγενεῖς, ἀφ' ὧν ἐπὶ ἐξαιτίαν ἦτο μεμακρυσμένος. Διελθὼν διὰ τῆς Νεαπόλεως ἐπεσκέφθη τὸ Ὁδεῖον, ὅπου τοσαῦτα ἔτη ὡς μαθητῆς διήγαγεν ὁ ἤδη περίδοξος μουσουργός, ἐνηγκαλίσθη τὸν γηραιὸν Ζιγγαρέλην, εἰς ὃν εὐγνωμονῶν ἀφιέρωσε τὴν προσφιλεῖ *Νόρμαν*, καὶ μετὰ διαμονὴν δεκαπενθήμερον ἀπῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του

Κατάνην. Ἀπερίγραπτος ἦτο ὁ ἐνθουσιασμός, μεθ' οὗ οἱ ἐν Κατάνη ὑπεδέχθησαν τὸν ἐνδοξον αὐτῶν συμπολίτην, τὸν ὅποιον ἐτίμων μέχρι φανατισμοῦ· οὐδέποτε ἐξήρχετο ὁ ξανθὸς Βελλίνης ἐξω τῆς οἰκίας, χωρὶς νὰ περικυκλοῦται ὑπὸ πλῆθους ἀγνώπτων ἴσως αὐτῷ ἀνθρώπων, ἐπιθυμούντων διακαῶς νὰ ἐκφράσωσιν αὐτῷ τὸν ἄμετρον σεβασμὸν των καὶ, εἰ δυνατόν, νὰ ἀντιχαιρετηθῶσι παρ' αὐτοῦ· ἐὰν δέ ποτε εἰσῆρχετο εἰς ἐμπορικὸν τι πρὸς ἀγορὰν οἰουδήποτε πράγματος, ὁ ἔμπορος οὐδέποτε συγκατετίθετο νὰ δεχθῇ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀγοραζομένου πράγματος, ἐπειδὴ ἔλεγεν ὅτι εἶναι πολὺ εὐτυχὴς δυνάμενος οὕτω νὰ ἐκφράσῃ τὴν ὑπόληψιν, ἣν ἔχει πρὸς τοιοῦτον ἐνδοξον τέκνον τῆς πατρίδος· ὁ δὲ Βελλίνης ὑπεμειδία ἐρυθμῶν, ἐπείθετο ἄκων καὶ ἀπῆρχετο. Αἱ ὑπερβολαὶ αὗται, γελοῖαι τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων φαινόμεναι, λογικώταται ὑπολαμβάνονται παρὰ τοῖς μεσημβρινοῖς λαοῖς, οἵτινες εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν, ὡς καὶ εἰς πάντα τὰ ψυχικὰ πάθη, εἰσὶν αἰετοῦτε εὐεπιφορώτεροι.

Ἀλλ' ὁ Βελλίνης, καὶ περ τοσαύτης ἐπιδείξεως καὶ διηνεκῶν τιμῶν τυγχάνων, εἶχε τὸν νοῦν εἰς τὴν δόξαν, ἥτις ἀκόμη ἠτοίμαζε δάφνας διὰ τὸ μέτωπόν του· διὸ μετὰ τεσσαράκοντα περίπου ἡμερῶν διαμονὴν ἀπεχαιρέτησε τοὺς γονεῖς, καὶ τοὺς συμπολίτας του μετὰ μείζονος ψυχικῆς συγκινήσεως, οἷονεὶ προαθανόμενος ὅτι δὲν θέλει ποτὲ πλέον ἐπανίδει τὸν αὐθόρμητον τοσούτων ἀνθρώπων ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Διῆλθε διὰ τῆς Νεαπόλεως, διὰ τῆς 'Ρώμης, ὅπου παρίστανον τὴν Straniera, τῆς Φλωρεντίας, ὅπου ἀντήχουν αἱ μελωδίαὶ τῆς *Γ' Προβάτιδος*, τοῦ Μεδιολάνου, ὅπου ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ ἐπιφανοῦς μουσουργοῦ Μερκαδάντη ζῶντος καὶ μέχρι σήμερον ἀλλ' ἀομμάτου, διὰ τῆς Περγάμου, ὅπου ἐψάλλετο ἡ περιπαθὴς *Νόρμα*, καὶ ἐκεῖθεν ἐφθάσε κατὰ Αὐγούστον τοῦ 1832 εἰς τὴν ὥραιαν Βενετίαν, ὅπου ἐμελλε νὰ συνθέσῃ τὴν *Beatrice di Tenda*. Ἀλλ' ἡ ἀμέλεια τοῦ 'Ρωμάνη εἰς τὴν περαίωσιν τοῦ δράματος τούτου, ἐξ ἧς ἐπῆλθεν ἐπὶ τινα καιρὸν ἡ διακαπὴ τῶν φιλικῶν σχέσεων τῶν δύο



τούτων ἀνδρῶν, ἡ ἐκ τούτου ἐπελθοῦσα ἀνάγκη τῆς ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ συνθέσεως τοῦ μελοδράματος, καὶ φήμη τις διαδοθεῖσα ὅτι ὁ Βελλίνης κατεγίνετο εἰς ἐπικρίσεις κατὰ τοῦ Ταγγρέδου, νέου μελοδράματος τοῦ Ροσσίνι, μέλλοντος νὰ παρασταθῇ ἐν Βενετίᾳ, περιέστησαν τοὺς Βενετούς εἰς ψυχρότητα κατὰ τοῦ Βελλίνη ἀδικαιολόγητον. Ἡ Beatrice di Tenda πραγματικῶς παρεστάθη τὴν 16 Μαρτίου 1833, ἀλλ' οὔτε ἡ ὥραία προεισαγωγή τοῦ μελοδράματος, οὔτε ἡ ἐξαισία πενταφωνία (quinteto), οὔτε ἡ ἐξοχος τελευταία ᾠδή (finale) ἠδυνήθησαν νὰ σώσωσι τὸ ἔργον τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἄλλως αἱ ἐλλείψεις ἦσαν ἱκαναί.

#### IV

Ἐν τούτοις ἡ μικρὰ αὐτὴ ἀποτυχία οὐδόλως ἐκώλυσε τὴν ταχεῖαν διάδοσιν τοῦ ὀνόματός του, οὐχὶ πλέον ἐν μόνῃ τῇ Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Δι' ἐπιστολῶν ἀλλεπαλλήλων καὶ λίαν φιλοφρονητικῶν προσεκλήθη εἰς τὸ Ἰταλικὸν θέατρον τοῦ Λονδίνου, ὅπως διευθύνῃ ἀντιδώδεκα χιλιάδων φράγκων τὰς μελέτας τῆς Νόρμας καὶ τῆς Τροβατίδος, αἱ ὁποῖαι τοσαῦτον κατενθουσίασαν τοὺς Ἀγγλους, ὥστε εἰς τὸν Βελλίνην εὐκόλως ἤδη ἠναίγοντο καὶ αἱ ἀπρόσιτοι πύλαι τῶν ἀριστοκρατικῶν ἀνακτόρων.

Ἐκεῖθεν ἐσπευσμένως κατῆλθεν εἰς Παρίσιους, ὅπου τῇ προτροπῇ τοῦ Ροσσίνι ἀνεδέχθη τὴν σύνθεσιν νέου μελοδράματος διὰ τὸ Ἰταλικὸν θέατρον (Théâtre—Italien), συγχρόνως δὲ καὶ ἡ διευθύνσις τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου παρεκάλει αὐτὸν νὰ συνθέσῃ καὶ διὰ τὸ θέατρον τοῦτο γαλλικὸν μελόδραμα, ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ Βελλίνης ὡμολογεῖ ἦτο τιμὴ δι' αὐτὸν οὐ μικρά· ἀλλὰ τὴν πρότασιν ταύτην δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ, ὑποχρεωθείς ἤδη εἰς τὸ Ἰταλικὸν θέατρον. Ὡς κείμενον ἐξέλεξε ταύτην τὴν φορὰν δρᾶμά τι τοῦ Peroli καλούμενον i Puritani· διότι αἱ μετὰ τοῦ Ρωμάνη σχέσεις του διέτελουν ἔτι ἐν διακοπῇ. Ἀλλὰ τὸ δρᾶμα τοῦτο οὔτε ἐντέχνως ἦτο ἐξεργασμένον, οὔτε περιεῖχε τὸ ὑψηλὸν τῆς ποιήσεως τοῦ Ρωμάνη καὶ τὰς γλυκείας ἐκείνου στροφάς· διὸ δικαίως ἐδυσφόρει ἐπὶ τούτῳ ὁ Βελλί-

νης καὶ ἔλεγεν ὅτι ἦτο ἑτοιμὸς νὰ θυσιάσῃ τὴν φιλοτιμίαν διὰ τὴν τέχνην του καὶ νὰ μεταχειρισθῇ πᾶν μέσον, ὅπως πάλιν συμφιλιωθῇ μετ' ἀνδρὸς, οὕτινος ἡ δόξα ἀδιασπᾶστος ἦτο συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἰδίας του. Ἴδου τί ἔγραφε πρὸς τινὰ φίλον του· «ἐν τῇ ἀναγνώσει δὲν θέλετε εὑρεῖ τὸ ποίημα κινητικὸν ἐνδιαφέροντος, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ μιμηθῇ τοὺς στίχους τοῦ μεγάλου Ρωμάνη· ἀλλ' αὐτὴ ἡ πενιχρότης τοῦ ποιήματος ἐκλείπει σχεδὸν ἐπὶ σκηνῆς διὰ τὸ παθητικὸν τῶν περιπετειῶν καὶ θέσεων... Ὁ δυστυχὴς Πέπολης ἦτο νέηλος ἐν τῷ ἐπαγγέλματι τούτῳ καὶ κρείττονα τούτων δὲν ἠδύνατο νὰ παράξῃ.»

Πρὸς πλείονα ἡρεμίαν ψυχῆς κατέφυγεν εἰς Puteaux πολίχνιον τι πλησίον τῶν Παρισίων, ὅπου παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ δροσεροῦ Σηκουάνα κατεγίνετο ἐμβριθῶς εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ νέου τούτου ἔργου· ἐγίνωσκεν ὅτι καὶ ὁ ἐνδοξος Δονιζέτης ἠτοίμαζε νέον προῖόν τῆς μουσῆς του, τὸν *Marion Φαλιέρον* διὰ τὸ αὐτὸ θέατρον, ἡ δὲ ἰδέα ὅτι εἰσῆρχετο οὕτως εἰς συναγωνισμόν μετ' ἐκείνου ἐθίαζε τὸν Βελλίνην, ὅπως κατὰ τὴν μελέτην τοῦ παρασκευαζομένου ἔργου φανῇ κρείττων ἑαυτοῦ. Προσέτι δὲν ἠγνόει ὅτι οἱ Παρισινοὶ ἦσαν δυσκολώτεροι εἰς τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἔργου μουσικοῦ, ἐν ᾧ ἐν Ἰταλίᾳ πολλάκις ἐθιμάμβευσαν ἔργα μέτρια ἕνεκα δύο ἢ τριῶν ἐπιτυχῶν μελῶν· διὸ ἰδίως ἐφρόντιζε περὶ τῆς κρείττονος διασκευῆς τῶν μελοδραματικῶν πλοκῶν καὶ περὶ τῆς συνοργανώσεως, συμβουλευόμενος ἐνίοτε τὸν Ροσσίνην, ἐπειδὴ ἠσθάνετο ὅτι εἰς τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἔργα ὀλίγην περὶ τούτων φροντίδα κατέβαλλε.

Μετὰ τοιαύτας καὶ τοσαύτας ἐνδελεχεῖς μελέτας ἐπεραιώθη τὸ μελόδραμα καὶ παρεστάθη τὴν 25 Ἰανουαρίου 1835, ὅτε πλῆθος ἄμετρον καὶ ἐκλεκτὸν κατεῖχεν ὅλας τὰς ἐν τῷ θεάτρῳ θέσεις. Ἡ ἐπιτυχία τῶν καθαριστῶν (Puritani) ὑπερέβη τὰς προσδοκίας τῶν θαυμαστῶν τῆς μουσικῆς τοῦ Βελλίνη καὶ διὰ τοῦτο δις ἐζητήθη μετ' ἐνθουσιωδῶν κρυγῶν ἡ ἐπὶ σκηνῆς παρουσία τοῦ μουσουργοῦ. Πόσον δὲ δίκαιος ἦτο ὁ θρίαμβος τοῦ Βελλίνη ἀποδεικνύει τρανῶς ἐπιστολή τις τοῦ Δονιζέτη· ἰδοὺ τί



ἔγραφεν οὗτος πρὸς τὸν Ῥωμάνην. «Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Βελλίνη ὑπῆρξε μεγίστη, καίπερ μετρίου ὄντος τοῦ κειμένου (libretto)· ἐξακολουθεῖ δὲ εἰσέτι, ἐν ᾧ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν πέμπτην παράστασιν, καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ βεβαίως μέχρι τέλους τοῦ χειμῶνος· σοὶ ὁμιλῶ περὶ αὐτοῦ, διότι γνωρίζω ὅτι συνεβιδάσθητε. Σήμερον ἄρχομαι καὶ ἐγὼ τὰς προδοκίμας τοῦ ἔργου μου καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ἐλπίζω νὰ δώσω τὴν πρώτην παράστασιν. Οὐδόλως ἀξιῶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν *Καθαριστῶν* ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ μὴ ἀπαρέσω.» Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐπιούσης πολλὰ ἐγκώμια ἔψαλλον εἰς τὸν Βελλίνην, ἰδίως ἡ ἐφημερίς τῶν *Συζητήσεων* ἐν ἰδίῳ ἄρθρῳ ἀπεδείκνυνεν ὅτι ἡ τέχνη τοῦ Βελλίνη προφανῶς ἐμεγαλύνθη· διότι οὐ μόνον αἱ μελωδίαὶ πλήρεις καθαρότητος καὶ ὕψους μεθερμηνεύουσι καὶ ἐνταῦθα εὐκρινῶς τὰς ποιητικὰς ἰδέας, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται καθ' ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Βελλίνη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρμονία κατέστη ἐλευθερωτέρα, μᾶλλον συμπαγὴς καὶ ἥττον τετριμμένη, ἡ δὲ συνοργάνωσις (*instrumentazione*) πυκνότερα καὶ μᾶλλον ποικίλη παρέχει πολλαχοῦ ἐντυπώσεις ἀνελπίστους. Πάντες καὶ ἐκθειασταὶ καὶ ἐπικριταὶ τῆς τέχνης τοῦ Σικελοῦ μουσουργοῦ μετ' ἐκπλήξεως εἶδον τὰς ἐπιτυχεῖς αὐτοῦ προσπάθειας καὶ τὴν ἀνοδὸν εἰς περιωπὴν, ὅπου πολλοὶ βεβαίως καὶ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ὑψώθησαν καὶ ἴσως πλειότερον αὐτοῦ, ἀλλ' ὀλίγοι ἦσαν ἐφωδιασμένοι ὑπὸ τοιαύτης φαντασίας τοσοῦτον κανονικῆς, σεμνῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀποτελεῖ οὕτως εἰπεῖν τὸ κορύφωμα τῆς δόξης τοῦ Βελλίνη· ἀλλὰ εὐλόγως ἠδύνατό τις νὰ περιμένῃ τότε παρὰ τῆς γλυκείας αὐτῆς ἀηδόνος μέλη ἔτι θαυμαστότερα καὶ τεχνικώτερα, ἐὰν μὴ βέλος ὅξυ θανάτου ἐτίτρωσκε τὸ ὠραῖον αὐτὸ πλάσμα. Ὁ Ἑρρίκος Ἀϊνε (*Heine*) ποιητῆς ἐνδοξος, Γερμανὸς τὴν καταγωγὴν, ἀλλ' εἰς τὴν εὐτραπέλιαν καὶ τὴν σαρκαστικὴν δεινότητα ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν Λουκιανὸν καὶ τὸν Βολταῖρον, διατρέφων ἐν Παρισίοις ἐγνώρισεν τὸν Βελλίνην, οὗτινος καλῶς περιγράφει τὴν μορφήν καὶ τὸν ἀγαθὸν καὶ εὐγενῆ χαρακτῆρα. Ὁ Ἀϊνε παρίστα αὐτὸν

φοβούμενον τὸν θάνατον οὕτως, ὥστε οὐδέ λόγον περὶ θανάτου ἠθελε ν' ἀκούσῃ· ὡμοίαζε, λέγει, τὰ παιδία, τὰ ὅποια φοβοῦνται νὰ κοιμηθῶσιν ἐν τῷ σκότει· διὰ τοῦτο, ὅσάκις ἀστενεύόμενος ἔλεγε πρὸς τὸν Βελλίνην, ὅτι ὡς μεγαλοφυῆς προσήγγιζεν ἤδη τὴν κρίσιμον ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐμελλε ν' ἀποδειχθῇ ψευδὴς ἢ ἀληθὴς ἡ πρόληψις, ὅτι οἱ μεγαλοφυεῖς συνήθως ἀποθνήσκουσι μετὰ τοῦ 30 καὶ 35 ἔτους τῆς ἡλικίας, ἐκεῖνος ἀμέσως κατελαμβάνετο ὑπὸ τρόμου ἀκουσίου καὶ ὡς παιδίον μετὰ φωνῆς παρακλητικῆς ἐξώρκιζε τὸν ποιητὴν νὰ παύσῃ. Ὁ ἀτυχὴς σχεδὸν προησθάνετο ὅτι ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δόξης του, εἰς ἣν πιθανῶς ἠδύνατο νὰ προστεθῇ ἔτι μείζων λαμπρηδὼν, ἐμελλε νὰ κλείσῃ διὰ παντὸς τοὺς ὤχρους καὶ γαλανοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐγκεφαλικὴ νόσος σφοδρὰ ἀπεμύζησεν ἐντὸς ὀλίγου πάσας τὰς σωματικὰς του δυνάμεις καὶ ἀπέθανεν ἡ γλυκεία μοῦσα τῆς Σικελίας ἐν Puteaux τὴν 23 Σεπτεμβρίου 1835.

Πάντες οἱ ἐπιφανεῖς μουσουργοὶ, ὁ Ῥοσσίνης, ὁ γηραιὸς Χερουβίνης, ὁ Πάερ, ὁ Καραφας, ὁ Ἀλεξήης, ὁ Ὠδέρ, ὁ Πανσερών κλπ. παρῆσαν εἰς τὴν λαμπρὰν κηδείαν, ἣν συνώδευσεν ἀπειρον πλῆθος περιφρονοῦν τὴν βροχὴν, ἥτις ῥαγδαία κατέπιπτε. Ἀπασα ἡ Εὐρώπη κατεπικράνθη, διότι καὶ ποῦ δὲν ἠκούσθη ἡ γοητευτικὴ ἐκείνου μουσικὴ; ἐν Παρισίοις μάλιστα διεδόθη φήμη, ὅτι ὁ Βελλίνης ἐδηλητηριάσθη ἴσως ἐκ φθόνου ὑπὸ τῶν συναδέλφων του· ἀλλ' ἐκ τῆς ἀμέσως γενομένης νεκροψίας ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο ἀπλῆ φήμη ἀνευ ὑποστάσεως. Ὁ ἐνδοξος νεκρὸς ἐνεταφιάσθη ἐν τῷ κοιμητηρίῳ Père-Lachaise πλησίον τῶν ἐπιφανεστέρων προτεθνεώτων μουσουργῶν, ἐπὶ δὲ τῶν λειψάνων του ἠγέρθη μνημεῖον λαμπρὸν ἐκ μαρμάρου, ὅπερ δυστυχῶς, ὡς ἐκ τοῦ ἀλόγου φανατισμοῦ τινῶν ποθούντων νὰ ἔχωσι τεμάχιον μαρμάρου ἐκ τοῦ ἐνδόξου ἐκείνου τάφου, εὐρίσκεται ἤδη ἐλεεινῶς ἠκρωτηριασμένον. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ πάππος τοῦ Βελλίνη ἐπέζησαν εἰς τὸν θάνατόν του, τὴν δὲ μεγάλην λύπην τῶν ἐμετρίασεν ὀλίγον ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα τοῦ υἱοῦ περιουσία, συγ-κειμένη ἐκ 40 χιλ. φράγκων.



Τοιοῦτός ἐστιν ὁ βίος ἀνδρός, ὅστις δὲν εἶχε μὲν τὰ ἀναγκαιῶντα προσόντα, ὥστε τὰ ἔργα του νὰ ἀποτελέσωσιν ἐποχὰς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς μουσικῆς, οἷα π. χ. ὁ Don Juan τοῦ Μοζάρτ, ὁ Freischütz τοῦ Βέρπερ, ὁ Γουλιέλμος Τέλλος καὶ ἡ Σεμίραμις τοῦ Ροσσίνι καὶ ὁ Taubhauser τοῦ Βάγνερ. Ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως εἰς τῶν μαλιστα τιμησάντων τὴν τέχνην δι' ἔργων, ἅτινα ἀποδεικνύουσι μέχρι τίνος δύναται ν' ἀρθῇ ἡ μουσικὴ ἐν τῇ ἐκφράσει τῶν μυχαιτέρων τῆς καρδίας αἰσθημάτων, τῶν ἀλγηδόνων τῆς ψυχῆς, τοῦ ἔρωτος, τῆς ἀπελπισίας, τῆς μετάνοιας. Οὐδεὶς μουσουργὸς ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ παραστήσῃ τὸν ἔρωτα ἐν τῇ ἰδανικῇ αὐτοῦ τελειότητι, ὅποιον ὁ Βελλίνης περιέγραψεν ἐν τῇ *Nôrmie*. Ὁ Βέρδης, ὁ μόνος ἴσως ἄξιος διάδοχος τοῦ Ροσσίνι Βελλίνης, καὶ Λονιζέτη, κεκτημένος πνεῦμα ἰδιόρρυθμον καὶ ἱκανὰ πλεονεκτήματα, παριστᾷ τὸν ἔρωτα μεγαλοπρεπῆ μὲν καὶ ζωνρόν, ἀλλὰ πάντοτε ὑλικώτερον καὶ διὰ τοῦτο ἥκιστα ἰδανικὸν καὶ ὑψηλόν. Καὶ αὐτὸς ὁ Ροσσίνης, ὅστις ἐντὸς δεκαπέντε ἐτῶν ἠτύχησε διὰ τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ πνεύματος νὰ ἀνακαλύψῃ νέαν ὁδὸν ἐν τῇ μελοδραματικῇ τέχνῃ καὶ ὅστις παραγαγὼν τὸν Γουλιέλμον Τέλλον καὶ φθὰς εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὅποιον δὲν ἠδύνατο ἐκ δευτέρου νὰ προσεγγίσῃ, ἀπηρνήθη τὸ θέατρον ἰδιωτεύων μέχρι σήμερον, ἱκανῶς ὑπολείπεται τοῦ Βελλίνης, ὅταν πρόκηται νὰ συγκινήσῃ τὸν ἀκροατὴν, ἐρμηνεύων τὰ πάθη εἴτε εὐτυχούς, εἴτε ἀτυχούς ἔρωτος. Εὐφυῆς τις Γάλλος μάλιστα, προκειμένης συγκρίσεως μεταξὺ τοῦ Ροσσίνι καὶ Βελλίνης ὡς πρὸς τὴν ἐκφράσιν τοῦ ἔρωτος, ὀρθῶς εἶπεν, ὅτι ὁ μὲν Ροσσίνης προσποιεῖται τὸν ἐρωτόληπτον, ὁ δὲ Βελλίνης ἀγαπᾷ (*Rossini fait l'amour, Bellini aime*). Καὶ πραγματικῶς ὁ ἔρως ἐστὶν ἡ βάση τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Βελλίνης, ὁ ἔρως, ὃν αἰείποτε προσεπάθει νὰ εἰκονίζῃ, διότι αἰείποτε τὸν ἐκλείεν ἐν ἑαυτῷ. Ἡ κατὰ τοῦτο ὑπεροχὴ τῆς μελαγχολικῆς καὶ ὑψηλῆς μουσικῆς τοῦ Βελλίνης ἀνέδειξεν αὐτὸν αἰφνης μεταξὺ τῶν πρώτων μουσουργῶν τῆς ἐποχῆς του, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ σχεδὸν εἰς τὰς ἀναποφεύκτους ἀποτυχίας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ

σταδίου καὶ χωρὶς ν' ἀγωνισθῇ ἐπὶ μακρὸν πρὸς ἄλλους τε καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Ροσσίνην, ὅστις ἤδη πανταχοῦ ἐθριάμβευσεν. Ὁ Βελλίνης οὐδόλως ἐπηρεασθὲν ἐκ τοῦ κρότου, ὃν ἐπέφερε τὸ ὄνομα τοῦ Ροσσίνι, διότι μόνος τὰς ἰδικὰς του ἐρμηνεύσεις ἤκουεν. Ἐὰν δὲ μείζονα μελέτην κατέβαλλε περὶ τὴν συνοργάνωσιν, ἐὰν ἐμάνθανε τὴν τέχνην τῆς ἀναπτύξεως τῶν καθαρῶν καὶ πάντοτε πρωτοτύπων μελωδιῶν του, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν μονοτονίαν καὶ προσποκτήσῃ τὸ ὕψος ποικιλίαν τερπνὴν καὶ λάμψιν παλυτελῆ, οἷαν ὁ Ροσσίνης παρέχει ἐν ταῖς μελωδίαις του, βεβαίως ὁ Σικελὸς μουσουργὸς ὑπερήφανος θὰ ἔφθανε πλησίον τοῦ Μοζάρτ καὶ πολὺ θὰ ἐσκυθρόπαζεν ὁ Ροσσίνης, ὁ τοσαῦτον εἰσέτι ἀνευφημούμενος. Ἀλλ' ὁ Βελλίνης ἦτο μᾶλλον ποιητὴς ἢ μουσουργὸς καὶ εὐλόγως ἐκλήθη παρὰ πολλῶν *Πετράρχας* τῆς μουσικῆς, ὁ δὲ μέγιστος ἔπαινος αὐτοῦ, ὡς λέγει καὶ ὁ Arthur Pougin, εἶνε ὅτι μετὰ τριάκοντα ἔτη τὰ ἄσματά του συγκινοῦσιν ἔτι καὶ δὲν δύναται τις νὰ τὰ ἀκούσῃ πάλιν χωρὶς νὰ χύσῃ δάκρυα.

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ.

## Φ Ρ Ε Ι Δ Ε Ρ Ι Κ Ο Σ

Κ Α Ι

## BERNERETTA.

Ἐκ τῶν τοῦ Alfred de Musset.

(Συνέχεια ἴδε φυλλ. Δ'.)

VIII

Εἰς τί χρησιμεύει νὰ προσποιῆται τις τὸν ἀδιάφορον, ὅταν ἀγαπᾷ; Διὰ νὰ πάσχῃ σκληρῶς τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ ἀλήθεια τὸν κυριεύει; Ὁ Φρειδερίκος πολυλάκις ὠρχίσθη ὅτι δὲν θὰ ζηλοτυπῇ τὴν